2006 BÜTÇESİ

→ **Prof. Dr. Sadi Uzunoğlu,** Trakya Üniversitesi İİBF Öğretim Üyesi

Bir ülkenin bütçesi, ekonomi yönetiminin o yıl içinde nereden kaynak bulup bunları nasıl harcayacağını gösterir. Dolayısıyla bütçeyi takip ederek ekonomi yönetiminin bulduğu kaynakları nerelere aktardıklarını; örneğin sosyal politikalara ne kadar önem verdiklerini, tarım kesimine verdiği destekleri, üretim teşviklerini ve/veya vergiyi kimlerden toplamaya çalıştıklarını anlayabiliriz. Bir anlamda bütçe ekonomi yönetiminin yükü kimin üzerine yüklediğini, kimlere kaynak aktardığını da gösterir. Bilindiği gibi 1999 ve 2001 yıllarında deprem ve kriz nedeniyle oluşan olumsuzlukların da etkisiyle bütçe açığı büyük boyutlara gelmişti. Özellikle bütçe dışında taşınan yükler (kamu bankalarındaki görev zararları, KİT zararları vbz.) 2000 yılı başından itibaren bütçe içine taşındıkça, bütçe açığının gerçek boyutu kamuoyu tarafından daha iyi görülebilir hale geldi.

AB'nin her konuda olduğu gibi (!) bütçe açıkları konusunda da sınırı var; Bütçe Açığının Milli Gelire (GSMH) oranı yüzde 3'ü geçmemeli. 2000 yılında bu oran yüzde 10,6, 2001 yılında yüzde 16,2, 2002 yılında yüzde 14,3, 2003 yılında yüzde 11,2, 2004 yılında ise yüzde 7,1 oldu. 2002 yılından buyana ekonomi yönetimlerinin uygulamaları; ekonomideki büyümenin yani GSMH'deki artışın yanı sıra bütçe açığını kapatmaya ilişkin atılan adımlar ve en önemlisi "faiz ve döviz kurunda" yaşanan "istikrar"ı içeriyor.

Bütçeyi takip ederek ekonomi yönetiminin buldukları kaynakları nerelere aktardıklarını; örneğin sosyal politikalara ne kadar önem verdiklerini, tarım kesimine verdiği destekleri, üretim teşviklerini ve/veya vergiyi kimlerden toplamaya çalıştıklarını anlayabiliriz. Bir anlamda bütçe, ekonomi yönetiminin yükü kimin üzerine yüklediğini, kimlere kaynak aktardığını da gösterir

2005 YILI BÜTÇESİNDE NE HEDEFLENDİ?

Aşağıdaki tabloda yer alan veriler Milliyet Gazetesi yazarı eski Müşteşar Faik Öztrak tarafından düzenlendi. Tablonun birinci sütunu 2005 yılı bütçe teklifinin rakamlarını ikinci sütunu da gerçekleşme tahminlerinin milli gelire oranını gösteriyor. GSMH'nin de 358 milyar dolar düzeyinde gerçekleşmesi bekleniyor. Yüzde 5 büyüme ve yüzde 8 enflasyon hedefinin olduğu bir ortamda bütçe rakamlarını değerlendirelim;

1. Harcamaların GSMH'ye oranı yüzde 32,4 olarak hedeflenirken gerçekleşmenin yüzde 30 olacağı tahmin ediliyor. YTL bazında ifade edersek hedeflenen harcamaların 10.099 milyon YTL azalacağı anlaşılıyor. Bu azalmanın kaynağına bakarsak: Faiz dışı harcamalarda azalış yalnızca 65 milyon YTL ile sınırlı. Yani faiz dışı harcamaların GSMH oranı yüzde 20,6 hedeflenirken, çok küçük bir azalma ile yüzde 20.4 olacağı tahmin ediliyor. Peki o zaman bütçedeki tasarrufun kaynağı ne? Asıl tasarruf faiz harcamalarında dikkat çekiyor. Faiz harcamalarının GSMH'ye oranı yüzde 11,7 hedeflenmiş ancak gerçekleşme tahmini yüzde 9,6. Tasarruf toplamı 10.034 milyon YTL düzeyinde. Demek ki faiz dışı harcamalar konusunda bir tasarruf söz konusu olmaz iken faiz harcamaları ciddi biçimde gerilemiş bulunuyor.
2. Biraz daha ayrıntıya girildiğinde faiz dışı harcamalar içinde yer alan ve cari transfer olarak gösterilen kalemde 3.152 milyon YTL artış söz konusu. Bunun nedeni ise hızla artan sosyal güvenlik harcamaları ve biraz da tarım sübvansiyonları. Personel, yatırım, mal ve hizmet alımları ile çeşitli kesimlere verilmesi hedeflenen borçlarda küçük bir azalma var. Bir diğer ifade ile ağırlıklı olarak sosyal güvenlik sisteminden gelen büyük açık devletin temel harcamalarından tasarruf yapılarak karşılanmaya çalışılıyor.
3. Şimdi gelelim faiz harcamalarındaki tasarrufun temeline. Faiz harcamalarında yapılan tasarruf temelinde döviz kuru bulunuyor. Hazine'nin (özel kesim ve Merkez Bankası hariç) 2004 yılı sonu itibariyle 224.5 katrilyon TL'lik iç borç, 96 katrilyon TL'lik dış borç olmak üzere 320 katrilyon TL düzeyinde borcu vardı. Bu borcun yüzde 40'ının döviz ve döviz endeksli olduğunu biliyoruz. Dolayısıyla döviz ve döviz endeksli borçların faizi, kurlar düştükçe daha düşük kurdan ödeniyor. Bu da özellikle enflasyondan arındırılarak bakıldığında döviz ve döviz endeksli borcun faiz yükünün reel olarak negatif rakamlara dönmesine yol açıyor. Yurtdışından giren kısa vadeli sermayenin döviz kuru üzerindeki baskısı bir taraftan döviz kurunu aşağı çekerken diğer taraftan da bollaşan likidite faiz oranlarını düşürüyor. Sonuçta kısa vadeli dış borçlanmanın en olumlu etkisi kamunun faiz ödemelerinde ortaya çıkıyor. Ancak bunun bir maliyeti var; değerlenen Türk Lirası da Türkiye'nin rekabet gücünün gerilemesine ve dış açığın hızla büyümesine yol açıyor. Açık ise ağırlıklı olarak kısa vadeli dış borçlanma ile kapatılmaya çalışıldığı için ekonomiyi "her türden şoka" karşı kırılgan hale getiriyor. (Tablo 1. Konsolide Bütçe Hedef ve Gerçekleşme Tahmini -2005)
4. Gelelim bütçenin gelir bölümüne: Konsolide Bütçe Gelirleri'nin Milli Gelire oranı 2005 yılında yüzde 25,9 olarak hedeflenmesine karşın gerçekleşmenin yüzde 26,6 olacağı tahmin ediliyor. Yani gelirler hedeflenen rakamın 4.456 milyon

NE GETİRECEK?

YTL üzerinde olacak. Peki gelirlerin içinde hangi kalemlerde artış veya azalış olacak? Öncelikle Vergi Dışı Gelirler'de azalış olacağı tahmin edilirken, Vergi Gelirleri'nin 6.084 milyon YTL artması bekleniyor.

5. Özellikle vergi gelirlerindeki artış buna karşın faiz dışı giderlerin GSMH'ye oranının değişmemesi buna karşın faiz giderlerindeki gerileme, bütçe açığının hedeflenenin altında gerçekleşeceğine işaret ediyor. Bütçe açığının yüzde 6,1 olması hedeflenmişken şimdi beklenti yüzde 3'ler düzeyine gerilemiş durumda. Bu koşullar altında neden acaba KİT'ler zam yapmaya devam ediyor? Üretimi ve istihdamı olumsuz yönde etkileyen vergi yükleri hafifletileceğine artırılmaya çalışılıyor? Neden dünyanın en yüksek fiyatlı benzini, mazotu ve enerjisi Türkiye'de satılmaya çalışılıyor? Ülkenin rekabet gücünün düşmesine, kayıt dışının artmasına göz yumuluyor? Sosyal politikalar neden erteleniyor?

6. Bu olumsuzlukların nedeni ise IMF'nin performans hedefi ile ilgili. Gelirlerin toplamından Faiz Dışı Giderlerin çıkarılması sonucu bulunan Faiz Dışı Fazla hedefi; IMF tarafından yüzde 6,5 olarak belirlendi. Bütçe içinde Faiz Dışı Fazla başlangıçta yüzde 5,7 olarak hedeflenmişti. Ancak gelirlerin milli gelire oranının artmasına karşın faiz dışı giderlerin aynı kalması faiz dışı fazlanın milli gelire oranının yüzde 6,6 gibi yüksek düzeyde gerçekleşmesi sonucunu doğuracak. Ancak; IMF faiz dışı fazla tanımlamasında faiz dışı fazlanın içine yansıtılan kamu faiz gelirleri ve kamu bankalarından yapılan kar transferlerinin düşülmesini istediği ve buna bağlı faiz dışı fazla tanımlaması yaptığı için bütçe içindeki iyileşme bile yüzde 6,5 olan faiz dışı fazla hedefini tutturmaya yetmiyor. Bu tanıma göre bakıldığında ise faiz dışı fazlanın milli gelire oranı yüzde 5,1 olarak hedeflenmesine karşın, yüzde 4,9 olarak gerçekleşmesi bekleniyor.

Konsolide bütçe hedef ve gerçekleşme tahmini (2005)

KONSOLİDE BÜTÇE	GSMH'ye oranı (yüzde) 2005 bütçe teklifi	2005 bütçe tahmini
Harcamalar	**32,4**	**30,0**
1 Faiz hariç harcama	20,6	20,4
Personel giderleri	6,6	6,5
Sosyal güv. Kur. Devlet primi	0,9	0,9
Mal ve hizmet alımları	3,0	2,9
Cari transferler	6,8	7,3
Sermaye giderleri	2,1	2,0
Borç verme	0,6	0,4
Yedek ödenekler	0,4	
2 Faiz harcamaları	11,7	9,6
Gelirler	**26,3**	**27,0**
1 Genel bütçe geliri	25,9	26,6
Vergi gelirleri	22,2	23,2
Vergi dışı gelirler	3,6	2,8
Sermaye gelirleri	0,1	0,5
Alınan bağış ve yardımlar	0,0	0,0
2 Katma bütçe öz geliri	0,4	0,04
Bütçe dengesi	**-6,1**	**-3,0**
Faiz dışı denge	**5,7**	**6,6**
Faiz dışı denge (program tanımlı)	**5,1**	**4,9**

2006 YILINDA BÜTÇE KAPSAMI DEĞİŞTİ

2006 yılı bütçesini önceki yıl bütçesi ile karşılaştırmak pek mümkün değil. Çünkü 5018 Sayılı Kanun ile bütçenin kapsamı genişletilmiş durumda. Geçen yıla kadar konsolide bütçe dendiğinde; genel ve katma bütçeli idarilerin gelir ve giderlerinin gösterildiği tablo anlaşılıyordu. Ancak 2006 yılından itibaren 5018 sayılı Kanun Genel Devleti; Merkezi Yönetim, Sosyal Güvenlik Kurumları ve Mahalli İdareler olmak üzere üç kısma ayırıyor. Bu yıldan itibaren bütçe dendiğinde Merkezi Yönetim Bütçesi olarak algılayacağız. Merkezi Yönetim; Genel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdareleri, Özel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdareleri ve Düzenleyici ve Denetleyici Kuruluşlar olmak üzere üç gruptan oluşuyor.

Genel Bütçe: 5018 Sayılı Kanunda Genel bütçe, Devlet tüzel kişiliğine dahil olan kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanıyor. Genel bütçeli daireler;

- tek bir tüzel kişilik dahilinde
- aynı nakit idaresi kapsamında
- kendilerine has mal varlığı ve geliri olmayan
- hazine birliği ilkesi kapsamında yer alan
- daireler olarak varlığını sürdürüyor.

Özel Bütçe: 5018 Sayılı Kanuna göre özel bütçe; bir bakanlığa bağlı veya ilgili olarak belirli bir kamu hizmetini yürütmek üzere kurulan, gelir tahsis edilen, bu gelirlerden harcama yapma yetkisi verilen, kuruluş ve çalışma esasları özel kanunla düzenlenen her bir kamu idaresinin bütçesi olarak tanımlanıyor. Bazı kamu hizmetleri, genel yönetim dışında hizmet yönünden yerinden yönetim kuruluşları olarak örgütlenebilecek. Özel bütçeli kuruluşları bu kapsamda değerlendirmek mümkün. Özel bütçeli kuruluşlar;

- ayrı tüzel kişiliğe haizdirler
- mevzuatla; sosyal, bilimsel, teknik, kültür gibi alanlarda görevlendirilebilirler,
- belli ölçüde özerkliğe sahiptirler,
- kendilerine özgü mal varlığı vardır,

2004, 2005 ve 2006 yılları konsolide bütçeleri

	GSMH'ye oranı (yüzde)				
	2004		2005		2006
	B.Ö.	G	B.Ö.	GT	T
HARCAMALAR	**35,7**	**32,9**	**32,4**	**30,0**	**29,1**
Faiz hariç harcama	20,0	19,7	20,6	20,4	20,6
Personel giderleri	6,8	6,7	6,6	6,5	6,6
Sosyal güv. kur. devlet primi	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
Mal ve hizmet alımları	2,9	3,0	3,0	2,9	3,0
Faiz harcamaları	15,7	13,2	11,7	9,6	8,6
Cari transferler	6,5	6,5	6,8	7,3	6,9
Sermaye giderleri	1,5	1,9	2,1	2,0	2,0
Sermaye transferleri	0,1	0,1	0,2	0,3	0,4
Borç verme	0,8	0,6	0,6	0,4	0,6
Yedek ödenekler	0,5	0,0	0,4	0,0	0,2
GELİRLER	**24,8**	**25,8**	**26,3**	**27,0**	**26,7**
Vergi gelirleri	21,2	21,0	22,2	23,2	23,1
Vergi dışı gelirler	3,2	4,1	3,6	2,8	2,7
Sermaye gelirleri	0,1	0,0	0,1	0,5	0,4
Alınan bağış ve yardımlar	0,1	0,3	0,0	0,0	0,1
Alacaklardan tahsilatlar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Katma bütçe geliri	0,2	0,4	0,4	0,4	0,4
BÜTÇE AÇIĞI	**-10,9**	**-7,1**	**-6,1**	**-3,0**	**-2,4**
FAİZ HARİÇ FAZLA	**4,8**	**6,1**	**5,7**	**6,6**	**6,1**

Not: B. Ö.= Başlangıç Ödeneği, G=Gerçekleşme, GT=Gerçekleşme Tahmini, T=Teklif.

- kendi gelir kaynakları vardır,
- nakit idarelerini kendileri yürütür.

Düzenleyici ve Denetleyici Kurum Bütçesi: Düzenleyici ve denetleyici kurum bütçesi, özel kanunlarla kurul, kurum veya üst kurul şeklinde teşkilatlanan kurumların bütçesi olarak tanımlanıyor. Düzenleyici ve denetleyici kurumlar özel bütçeli kurumlar için yukarda sayılmış olan mali yapı özelliklerine sahip.

5018 Sayılı Kanun ile üç yıllık bütçe hazırlanması da gündeme geldi. 2006-2008 yıllarını kapsayan ilk çok yıllı bütçe dönemindeki veriler ışığında, herhangi bir sapma olmayacağı varsayımı ile borç stokundaki düşüş eğilimini sürdürecek oranda faiz dışı fazla tutarı elde edilmesi öngörülüyor. Bu çerçevede, faiz dışı fazla tutarı 2006, 2007 ve 2008 yıllarında sırasıyla 33, 32,2 ve 33,5 milyar YTL olarak hedeflenmiş.

2006-2008 döneminde, bütçe açığındaki düşüş eğiliminin devam etmesi ve 2008 yılı sonunda merkezi yönetim bütçe açığının GSMH'ye oranının yüzde 0,8'e düşmesi öngörülüyor. Bütçe açığının 2006 yılında 13,3 milyar YTL, 2007 yılında 11,9 milyar YTL ve 2008 yılında 5,2 milyar YTL olması hedefleniyor.

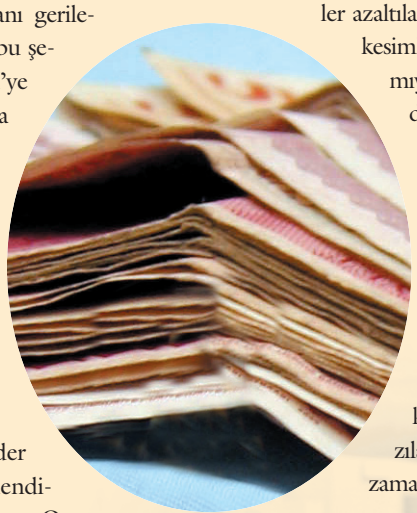
Merkezi yönetim bütçe giderleri, 2006'da 174,3 milyar YTL, 2007'de 178,5 milyar YTL, 2008 yılında ise 180,6 milyar YTL olarak hedeflenirken, Merkezi Yönetim bütçesi faiz giderleri, 2006, 2007 ve 2008 yıllarında sırasıyla 46,3, 44,1 ve 38,6 milyar YTL olarak tahmin ediliyor. Bütçe giderleri içinde, cari transferler en önemli gider kalemi olurken; cari transferleri faiz giderleri ile personel giderleri izliyor. 2006 yılı merkezi yönetim bütçe tasarısıyla, genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri için (Hazine yardımları dahil) 170,1 milyar YTL, özel bütçe kapsamındaki idareler için 11,3 milyar YTL, düzenleyici ve denetleyici kurumlar için ise 541,1 milyon YTL ayrılmış bulunuyor.

2006 YILI BÜTÇESİ

1. Geçen yıllarla karşılaştırma yapabilmek için eski bütçe formatında 2006 yılı bütçesini değerlendirmeye çalışacağız ki gelir ve gider kalemlerindeki gelişmeleri belirli bir trend içinde analiz edebilelim. Aşağıdaki tablo (2006 yılı Bütçe Sunuş Konuşması TBMM Bütçe Komisyonu) 2004, 2005 ve 2006 yılı bütçesinin GSMH'ye oranı açısından gelir ve giderlerin yapısını gösteriyor. Buna göre;
2. Harcamaların GSMH içindeki payı gittikçe azalıyor. 2006 yılında da 29,1'e geriliyor. Buradan devletin 2004 yılından itibaren tasarruf yaptığı gibi bir sonuç çıkıyor. Ama İçeriğe bakıldığında tasarrufun kaynağının faiz harcamaları olduğu görülüyor. Çünkü faiz hariç harcamaların (faiz dışı harcamalar) GSMH'ye oranı 2004 yılında yüzde 20 iken 2006 yılında yüzde 20,6'ya yükseliyor. Bu durumda faizlerdeki gerilemenin bütçede tasarrufa yol açtığı ortaya çıkıyor. Faiz harcamalarının beklenenin altında gerçekleşmesinin kötü bir yanı yok denebilir. Ancak bunun kalıcılığını tartışmamız gerekiyor. Türkiye'de faiz oranlarındaki gerileme Türk Lirasının değerlenmesine yol açan aşırı miktarda kısa vadeli yabancı para girişinden kaynaklanıyor. Faizlerin düşmesine karşın dünyada en yüksek getiri yine Türkiye'den sağlanıyor.
3. Oysa gerek bütçe harcamalarının disiplini gerekse faiz oranlarındaki gerileme yapısal reformlar olarak tanımladığımız temel konulardaki iyileşmeden kaynaklanmıyor. Sosyal Güvenlik kurumları için 2003 yılında 23,3 milyar YTL (en az 16 milyar dolar) destek sağlanıyor. Bu kurumların açıklarının GSMH'ye oranı yüzde 5'in üzerine çıkmış bulunuyor. Buna karşın sosyal güvenlik reformu yapılamadığı gibi geniş kesimleri sosyal güvenlik şemsiyesi içine alacak adımlar atılmıyor veya atılamıyor. Nedeni açık: İstihdam maliyetlerini dünya ölçülerine gelecek biçimde düşürmeye bütçenin gelir bölümü müsait değil…
4. Gelelim bütçenin gelir bölümüne. 2006 yılında yaklaşık 144 milyar YTL'lik gelir hedefleniyor ki bu GSMH'nın yüzde 26,7'sini oluşturuyor. Geçen iki yıla bakıldığında gelir hedefi 2006 yılında diğer yılların üzerinde. Gelirler içinde vergi gelirlerinin payı yüzde 23,1 olarak hedeflenmiş. Yani 2006 yılında ekonomi yönetiminin daha fazla vergi toplamaya çalışacağını anlıyoruz. Çünkü diğer gelirlerde hedefler azalmış. Burada belli ki belirli bir varsayım var: Kayıt dışı kayda girecek ve/veya ekonomi geçen yıllara kıyasla daha fazla büyüyecek, canlı olacak ve/veya aynı vergi mükellefinin üzerine daha fazla gidilip vergi alınmaya çalışılacak ve/veya bazı vergiler düşürülürken (örneğin kurumlar vergisindeki indi-

rim) bazıları daha da yükselecek. Kayıt dışını kayda almayı bırakın, ekonomide kayıt dışılık daha da artıyor çünkü mevcut koşullarda rekabet gücünü korumanın yolu kayıt dışına geçmekten geçiyor. Bu tablo altında sanırım istihdam maliyetlerini hissedilebilir biçimde aşağı çekmenin mümkün olmadığı da ortaya çıkıyor.

5. Faizde yapılan tasarruf ve gelir artışı hedefine geçen yıl yapılan özelleştirmeler de eklendiğinde bütçe açığının GSMH'ye oranı gerilemiş gibi görünüyor. Türkiye bu şekilde Bütçe Açığının GSMH'ye oranını AB kriterlerinin altına çekmeyi başarıyor. 2006 yılında Bütçe açığı 13,2, faiz dışı fazla da 33 milyar YTL olarak hedefleniyor. Böylece IMF'nin yüzde 6,5 olan faiz dışı fazla hedefi büyük ölçüde yakalanmış oluyor.

GENEL DEĞERLENDİRME

Bütçe performansı salt "gelir, gider ve bütçe açığı" açısından değerlendirildiğinde başarılı gibi görünüyor. Oysa sürdürülebilirlik konusu oldukça sorunlu. Çünkü detaylara girildiğinde kamunun yatırım gibi temel harcamalardan fedakarlık yaparak, sosyal güvenlik açıklarını kapatmaya yönelik çabaları "mali uyumun sürdürülebilirliğini" tehdit ediyor. Bu yıl özelleştirme konusunda atılan adımlar başarı gibi algılansa da gelecek yılın faiz dışı fazla hedefinin tutturulması için kârlı KİT'lerin elden çıkarılması nasıl bir sonuç yaratacak? Daha fazla gelir için daha fazla vergi mi alınacak? Petrol fiyatlarının ardına sığınılarak dünyanın en pahalı akaryakıtını kullanmaya devam mı edeceğiz? Bunun ilk sinyallerini almaya şimdiden başladık. Bakanlar Kurulu, kanunların kendisine tanıdığı yetkiyi kullanmaz ise 2006 yılının başından itibaren çeşitli vergi ve harçlar yeniden değerleme oranına bağlı olarak, yüzde 9,8 oranında artacak. Oysa 2006 yılı enflasyon hedefi yüzde 5.

Kayıt dışını kayda alma yönünde belirli bir adım söz konusu değil. Vergilerin yüzde 73'ü dolaylı vergilerden toplanıyor. Kayıt dışı istihdam da arttığı için sosyal güvenlik sistemi açıkları (bu yıl yaklaşık 15 milyar dolar) kayıtlı kesim üzerinden çıkarılıyor ve istihdam üzerindeki yükler azaltılamıyor. Vergi reformu ve sosyal güvenlik reformu konusunda radikal adımlar atılamıyor. Enerji başta olmak üzere birçok alanda kamusal yükler azaltılamıyor. Ama bütçe rakamları iyileşiyor! Bütçedeki iyileşme üreten kesimlere yansıtılamıyor, sosyal içerikli harcamalara yeterli kaynak ayrılamıyor, yatırımlardan sürekli fedakarlık yapılıyor. Bütçenin iyileşmesi daha fazla vergi, daha fazla özelleştirme ve faiz düşüşüne bağlanmış bulunuyor. Bunun için de döviz kurunda düzeltme yapılamıyor. Ülkenin rekabet gücü gerek kamusal yükler gerekse döviz kuru nedeniyle artırılamıyor. Sonuçta artan ithalat ve artan dış açık, borçlanma ile kapatılıyor.

IMF destekli uygulanan ekonomi politikası yalnızca borçların çevrilebilirliği ve enflasyonun kontrol altına alınmasına dayanıyor. Bu nedenle de YTL değerli tutuluyor. Kamu kesiminde işler iyiye giderken (!) genelde ve özellikle de KOBİ boyutundaki özel kesimde daralma, likidite sıkışıklığı, protestolu senetler, yazılan çekler artıyor. Artık Türkiye'nin de bu gerçekleri tartışmasının zamanı geldi de geçiyor bile.

2006 Bütçesi'nden bazı kurum ve kesimlere yapılacak yardımlar

Sosyal güvenlik kurumlarına 23,3, tarımsal destek ödemelerine 4,0, sağlık harcamalarına 4,0, KİT'lere sermaye desteği 1,9, KİK görev zararlarına 0,6, emeklilere vergi iadesi 1,5, Kredi Yurtlar Kurumu'na 1,2 milyar YTL ayrıldı. 174 milyar YTL'lik toplam harcamalar içinde yaklaşık yüzde 30'u tarım kesiminde yaşayanlara yapılan destekler ile sağlık ve kredi yurtlar kurumu aracılığıyla gençlere verilen destekler yetersiz kalıyor.

Bütçe ile ilgili bazı saptamalar

- Bütçe Gelirleri içinde vergi gelirlerinin payı yüzde 86 civarında.
- Toplanan 100 YTL'lik verginin 24,5 YTL'si gelir, kâr ve kazançlan üzerinden alınıyor. Geriye kalan 75,5 YTL dolaylı yani harcamalar üzerinden alınan vergilerden oluşuyor...
- Toplanan 100 YTL'lik verginin yalnızca 7,3 YTL'si kurumlar vergisi...

  100 YTL'lik verginin 17,2 YTL'si gelir vergisinden toplanıyor 13,7 YTL'si tevkifat yoluyla alınıyor...
- Mülkiyet üzerinden alınan vergiler toplam vergi gelirlerinin yüzde 1,1'i düzeyinde...
- Toplanan 100 YTL'lik verginin; 13 YTL'si dahilde alınan KDV'den, 33 YTL'si ÖTV'den, 19 YTL'si ithalat ve gümrük vergilerinden oluşuyor...
- Bütçenin hedeflerinin tutturulması için döviz kurlarının artmaması gerekiyor. Çünkü en büyük harcama kalemi faiz. Döviz kurlarındaki artış döviz ve dövize endeksli borçların ödenmesini zorlaştırır. Diğer taraftan döviz kurlarındaki artış YTL cinsinden faiz oranlarını da yükseltir...
- Bütçe hedeflerinin gerçekleşmesi için ekonomik büyümenin yani ekonomideki canlılığın devam etmesi gerekiyor. Özellikle ithalat vergilerinde hedeflerin tutturulması için içeride ithalata dayalı tüketimin devam etmesi şart...
- Türkiye'de sıkı para politikasının uygulandığı iddiası doğru değil. Ekonominin büyümesi, tüketici kredileri ve kredi kartları ile harcamaların artması kamunun işine geliyor. Çünkü vergilerin yaklaşık yüzde 75'i harcamalar üzerinden alınıyor. Para arzındaki gelişmeler de Türkiye'de sıkı para politikasının uygulandığını göstermiyor...
- Bütçe hedefleri vergi gelirlerinden fedakarlık etmenin zorluğuna işaret ediyor. Kurumlar vergisindeki 10 puanlık gerilemeye karşılık yüzde 40 oranındaki yatırım indiriminin kaldırılması bunun en önemli göstergesi...
- Türkiye dünyanın en yüksek fiyatlı enerjisini, benzini, motorinini kullanmak zorunda. Çünkü vergiler bu kalemlerden toplanacak...